

ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม ในช่วงปี พ.ศ.2550 – 2555

Relationships between The Success of Sub-district Administrative Organization development Plan with People's Participation in process of Civil Society, during 2007-2012.

ชนะ จินารักษ์¹, สักกรินทร์ แซ่ภู่²

Chana Jinarag¹, Sakkarin Sapu²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน ปัจจัยสำคัญที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมในประชาคม ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ F-test การใช้สถิติไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของแผนพัฒนาฯ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ ความสำเร็จของแผน การมีส่วนร่วม กระบวนการประชาคม

Abstract

The purpose of this research were to study the problems and obstacles of participatory village meetings, main factors affecting participation in civil society, and the relationship between the success of sub-district administrative organization development plan and people's participation in process of civil society. Structural interview questionnaire was used as

¹ นิสิตระดับปริญญาโทสาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, (081) 8726815, Email : chana_msu@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.

¹ Graduate student in Sustainable Urban and Environmental Development, Faculty of Architecture, Urban Design and Creative Arts, Mahasarakham University.

² Asstt. Prof. Dr., Faculty of Architecture Urban Design and Creative Arts, Mahasarakham University, Advisor.

well. The statistics measures including F-test, chi-square and correlation of Pearson were employed to analyze the data obtained before it was presented as description. The result showed that the success of sub-district administrative organization development plan has relation with to the people's participation in process of civil society that gets along in the same direction was at high level.

Keywords: Relationships , Success of Plan , Participation , Process of Civil Society

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา. 2550) ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตรา 87(1) ว่า “ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น” แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจร และในปัจจุบันการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพุทธศักราช 2541 (กรมการปกครอง. 2550) มีข้อกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทำแผนเกือบทุกขั้นตอนรวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อให้ประชาชนได้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานประชาชนและกลุ่มองค์กรต่างในเขตพื้นที่ยึดหลักในการบริหารราชการแผ่นดินยึดหลักการกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหาในรูปแบบประชาคมเพื่อชุมชนจะได้พัฒนาแบบมีส่วนร่วมและยั่งยืนตลอดไป เพื่อให้การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่จากบันทึกการประชุมประชาคมหมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่. 2555) กลับพบว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี นับตั้งแต่ ปี พ.ศ.

2550 – 2555 มีจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมมีน้อยมาก จากจำนวนประชากรในตำบลทั้งสิ้น 4,144 คน มีผู้เข้าร่วมประชาคมทั้งตำบลเพียง 434 คน

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ให้มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน ปัจจัยสำคัญที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมในประชาคมและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม เพื่อให้องค์กรชาวบ้านประชาชนทั่วไปเกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและสิ่งที่ตนเองจะได้รับจากการให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล ตลอดจนการนำผลการศึกษาเสนอต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาแผนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป อันจะส่งผลให้ประชาชนตระหนักในสิทธิและหน้าที่ตลอดจนประโยชน์ของหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน ในช่วงแผนปี พ.ศ. 2550 – 2555

2. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประชาคม

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม

4. เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำแผนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรชาวบ้านในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนที่ได้เข้าร่วมการประชาคมหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 434 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามอย่างมีโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปรับปรุงมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างนอกเขตพื้นที่ตามสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบดูความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับของแบบ สอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.91

แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 77 ข้อ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน

ส่วนที่ 4 มาตรการสร้างแรงจูงใจ

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2555 พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ ตำบลยางใหญ่ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 385 ชุด และเก็บได้ครบ 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วได้ ทำการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค-สแควร์ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ โดยการใช้คำถามเดียวกันหลายๆ คน และตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ ในกรณีที่ขัดแย้งกัน ใช้วิธีการตรวจสอบเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้จากเอกสารอื่นๆ แล้วใช้ดุลยพินิจพิจารณาว่าข้อมูลของใครมีความน่าเชื่อถือมากกว่ากัน แล้วจึงทำการวิเคราะห์สรุปอีกครั้ง โดยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความ (Interpretation) เพื่อนำเสนอในลักษณะบรรยายเชิงพรรณนา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษา พบว่า ความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งห้าด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาคม ด้านการได้รับการยอมรับด้านลักษณะของแผน ด้านความคาดหวังของความสำเร็จของแผน และด้านระยะเวลา/

งบประมาณในช่วงปี 2550-2555 ระดับความสำเร็จ **ด้านลักษณะของแผน** โดยรวมอยู่ระดับมาก ความสอดคล้องของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับแผนการพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปตามความต้องการของชุมชน ความแน่นอนของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการตามห้วงระยะเวลาสามปีควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับ และความชัดเจนของแผนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่จะดำเนินการพัฒนาตามที่ได้เป็นสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 และกรมการพัฒนาชุมชน (2540) ที่ได้รับบุลักษณะของแผนพัฒนาที่ได้นั้นจะต้องสามารถปฏิบัติและวัดผลได้เหมาะสมกับเงินและเวลาที่มีอยู่ภายในขอบเขตของนโยบาย เนื่องจากแผนพัฒนาฯ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่ขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนาของตำบลตามแนวทางการแก้ปัญหาของตำบล ทำให้ตำบลมีทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาอย่างชัดเจนและแน่นอน รวมทั้งสามารถตรวจสอบติดตามและควบคุมการดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ตลอดจนควบคุมใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ ระดับความสำเร็จ**ด้านระยะเวลา/งบประมาณในช่วงปี 2550-2555** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าการจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดตั้งจัดจ้างกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จและงบประมาณของงานหรือโครงการ และประกาศให้ประชาชนทราบ (ไม่ใช่แผนจัดหาพัสดุ) การจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดตั้งจัดจ้าง และการจัดเก็บรายได้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามข้อบัญญัติสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 และกรมการพัฒนาชุมชน (2540) ที่ได้รับบุลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาสามปี ว่าจะต้องเป็นแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแสดงแนวทางการพัฒนา และวัตถุประสงค์

ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่จะดำเนินการเป็นแผนพัฒนาที่แสดงโครงการ/กิจกรรม การพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปีที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ระดับความสำเร็จ**ด้านการได้รับการยอมรับ**โดยรวมอยู่ระดับมาก พบว่า การได้รับการยอมรับในความรู้ความสามารถ การได้รับการยอมรับในอำนาจหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับกษัตริรา รักบำรุง (2551) ได้ศึกษากระบวนการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาขั้นตอนกระบวนการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล และรวบรวมความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการของประชาชนในกระบวนการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการประชุมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนั้น เกิดจากการไม่ยอมรับในการแก้ปัญหาที่บรรจุลงในแผนพัฒนา ซึ่งในการแก้ไขปัญหาคควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เพื่อให้เกิดการยอมรับในสิ่งที่ประชาชนได้นำเสนอปัญหาต่อการประชุม และไม่ยึดติดกับกลุ่มผลประโยชน์ ระดับความสำเร็จ**ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุม**มีโดยรวมอยู่ระดับมาก คือ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประชุมเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา การกำหนดการเลือกการประชุมทางเลือกการบริหารจัดการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประชุมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกับกษัตริรา รักบำรุง (2551) พบว่าปัญหาและอุปสรรค ในการประชุมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนั้น ส่วนแรกจะเป็นปัญหาทางด้านการจัดการของประชาชนในหมู่บ้าน

เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการทำงานประชาคมของหมู่บ้านว่า ตั้งขึ้นเพื่ออะไร มีวัตถุประสงค์ และมีประโยชน์กับชาวบ้านอย่างไรบ้าง ชุมชนให้ความสำคัญของประชมน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และไม่มีความสนใจในเรื่องของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในเรื่องของกระบวนการประชาคม ระดับความสำเร็จ**ด้านความคาดหวังของความสำเร็จของแผน** มีโดยรวมอยู่ระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะหัวข้อสามารถแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิต เช่น การป้องกันยาเสพติด การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เป็นต้น เป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งตรงข้ามกับอรุณ อนุกุล (2552) ได้ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่าปัญหาหนี้สินและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมลงส่งผลต่อการดำเนินวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน ท้องถิ่นที่เริ่มแยกกันอยู่และขาดการเอาใจใส่ ดูแลซึ่งกันและกัน เป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในประเทศที่เปลี่ยนแปลงจนส่งผลกระทบต่อระดับภาคครัวเรือน ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเริ่มไม่ให้ความสำคัญต่อการประชาคมที่จะนำเสนอปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นลงบรรจุในแผนพัฒนาฯ รวมทั้งความไม่ชัดเจนในระบบการบริหารงานของท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมฯ **ด้านการวางแผนและตัดสินใจ** โดยรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การตัดสินใจกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการตัดสินใจดำเนินการตรวจ ติดตาม และประเมินผลแผน

พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการมีส่วนร่วมฯ **ด้านการดำเนินกิจกรรม** โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมคัดเลือก แต่งตั้งตัวแทนชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นกับองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะตัวแทนชุมชน **ด้านการรับผลประโยชน์** พบว่า การมีส่วนร่วมคัดเลือกตัวแทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น กรรมการตรวจรับงาน การมีส่วนร่วมตรวจสอบโครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาฯ ที่ได้อนุมัติดำเนินการในหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามแบบแปลนการก่อสร้าง และมีส่วนร่วมกำหนดแนวทาง วิธีการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล **ด้านการประเมินผล** การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ หรือคัดเลือกผู้แทนประชาคมเป็นกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการประชุมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลและเสนอแนวทาง วิธีการในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการออกติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในฐานะเป็นกรรมการ หรือได้รับการเข้าร่วมประชุมกับกรรมการประเมินผลแผนฯ ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้งสี่ด้านนี้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ (1877) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เป็นการเริ่มต้นหาความต้องการจากคนในท้องถิ่นและวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ จะต้องค้นหาความต้องการของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในภายหลังนี้และจัดลำดับความสำคัญของโครงการและวิธีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม มีการเชื่อมโยงโครงการเข้ามามีส่วนร่วมในท้องถิ่นมีการรวบรวมขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับปฏิบัติกิจกรรมใน

โครงการ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในชุมชนเริ่มตระหนักถึงปัญหาและเข้าใจสถานการณ์ เกิดจิตสำนึกในเรื่องความเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน ท้องถิ่น เกิดความผูกพัน มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ตั้งแต่ในระดับแผนพัฒนาชุมชนจนไปถึงแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรการการสร้างแรงจูงใจและความน่าเชื่อถือขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า **มาตรการสร้างแรงจูงใจ**ในการให้บทบาทประชาชน ด้วยการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ จัดให้มีการแบ่งผลประโยชน์ตามขอบเขตชุมชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นหัวข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยมาตรการสร้างแรงจูงใจสูงสุด ในขณะที่**ความน่าเชื่อถือ**ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีระดับความน่าเชื่อถือโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะหัวข้อองค์การบริหารส่วนตำบลมีการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา และวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพดีขึ้น การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยระดับความน่าเชื่อถือสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮนและอ็ฟฮอฟ (1981) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในแต่ละด้านนั้นเป็นเรื่องของประชาชนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไรการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้ง

ลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการโดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค เนื่องจากการที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมนั้น ควรเข้ามาด้วยความสมัครใจในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมต่างๆ เพื่อตัวประชาชนเองโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตนเองและมีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในกิจกรรมที่ปรารถนา เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการ ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ความสำเร็จของแผนพัฒนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง ซึ่งแสดงว่า เมื่อความสำเร็จของแผนพัฒนาทั้งห้าด้านมีระดับความคิดเห็นที่สูงขึ้น การมีส่วนร่วมในการประชาคมหมู่บ้านก็จะสูงขึ้นด้วย ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถแก้ไขปัญหา ด้านคุณภาพชีวิต เช่น การป้องกันยาเสพติด การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุดเป็นอันดับ 1 และการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมหมู่บ้านในการตัดสินใจคัดเลือกตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุดเป็นอันดับ 1 หมายถึง

ถึง หากในกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา เข้าร่วม จะส่งผลต่อความคิดเห็นของคนในชุมชนว่าความสำเร็จของแผนพัฒนา นั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตได้อย่างมากเช่นกันสอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (1981) ที่มองว่าการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านนั้นเป็นเรื่องของประชาชนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกัน โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคเนื่องจากการที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมนั้น ควรเข้ามาด้วยความสมัครใจในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมต่างๆ เพื่อตัวประชาชนเองโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตนเองและมีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในกิจกรรมที่ปรารถนา เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของความสำเร็จของแผนพัฒนา กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2555 พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ ตำบลยางใหญ่ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จของแผนพัฒนา ด้านลักษณะของแผนกับความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาคมที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.37 รองลงมา คือ ด้านระยะเวลา/งบประมาณกับการได้รับการยอมรับที่ 4.05 ด้านลักษณะของแผนกับการได้รับการยอมรับ ที่ 4.02 และด้านระยะเวลา/งบประมาณกับความคาดหวังความสำเร็จของแผน ที่ 4.01 จากการเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของความสำเร็จ

ของแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบอยู่ที่ 4.37, 4.05, 4.02 และ 4.01 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า ประชาชนส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนา กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมเท่ากัน

ส่วนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของความสำเร็จของแผนพัฒนา ที่มีค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบรองลงมาโดยเรียงลำดับจากระดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระยะเวลา/งบประมาณกับด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาคม ด้านการได้รับการยอมรับกับด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาคม ด้านลักษณะของแผนกับด้านระยะเวลา/งบประมาณ ด้านการได้รับการยอมรับกับด้านความคาดหวังความสำเร็จของแผน ด้านลักษณะของแผนกับด้านความคาดหวังความสำเร็จ ซึ่งสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับด้านลักษณะของแผนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญความสอดคล้องของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับแผนการพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปตามความต้องการของชุมชน รวมถึงความแน่นอนของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการตามห้วงระยะเวลาสามปี ที่ควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับ และความชัดเจนของแผนมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่จะดำเนินการพัฒนาตามที่ได้ นั้นเอง

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคม ด้านการวางแผนและตัดสินใจกับด้านการได้รับผลประโยชน์ (= 4.15) สูงสุดเพียงข้อเดียวที่มีค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 ซึ่งหมายถึงประชาชนให้ความสำคัญกับเรื่องของการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในกระบวนการประชาคมด้านการวางแผนและตัดสินใจกับด้านการได้รับผลประโยชน์เท่าๆ กัน ในขณะที่ ด้านการวางแผนและตัดสินใจกับด้านการดำเนินกิจกรรม (= 3.47) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบน้ำหนักระหว่างมาตรฐานน้อยที่สุด ซึ่งหมายถึง ประชาชนได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนและตัดสินใจมากกว่าการดำเนินกิจกรรมระดับมากที่สุด ซึ่งสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการวางแผนและตัดสินใจกับด้านการได้รับผลประโยชน์มากกว่าด้านการวางแผนและตัดสินใจกับด้านการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการตัดสินใจดำเนินการตรวจ ติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้อนุมัติดำเนินการในหมู่บ้านของท่าน ให้เป็นไปตามแบบแปลนการก่อสร้าง ด้วยนั่นเอง

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของมาตรการสร้างแรงจูงใจและความน่าเบื่อหน่ายมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักมาตรฐานอยู่ที่ 3.62 สรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับมาตรการสร้างแรงจูงใจมากกว่าความน่าเบื่อหน่ายมากที่สุด อาจเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มมีการให้บทบาทประชาชนด้วยการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ มีการแบ่งผลประโยชน์ตามขอบเขตชุมชนจัดให้มีการแบ่งผลประโยชน์ตามขอบเขตชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการ และมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ นั่นเอง

แนวทางความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า **ลักษณะของแผน** ควรมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน ระยะเวลา/งบประมาณในปีนั้นๆ ผู้นำของชุมชนมีความคิดเห็นและแนวทางที่สอดคล้องกันในด้านลักษณะของแผนพัฒนาฯ ระยะเวลา/งบประมาณในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนพัฒนาฯ ควรเน้นในเรื่องการนำเสนอแผนพัฒนาฯ ที่ควรให้ประชาชนเป็นผู้นำเสนอแผนพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของชุมชน และควรให้มีตัวแทนของหมู่บ้านเข้าร่วมในการทำแผนพัฒนา และการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้รับรู้ถึงทุกขั้นตอนของการประชาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณที่ได้จัดสรรในแต่ละโครงการว่าเหมาะสม รวมทั้งควรนำแผนที่ประชาชนได้เสนอนั้นนำไปบรรจุลงแผนพัฒนาของท้องถิ่น และควรนำไปปฏิบัติจริง โดยไม่ถูกทอดถอนออกรายการของแผนพัฒนาที่ได้นำเสนอไป หรือเปลี่ยนแผนพัฒนาที่ประชาชนได้นำเสนอไว้ ซึ่งจะต้องมีการนำไปปฏิบัติจริงตามที่ได้นำบรรจุลงแผนพัฒนา เพื่อประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ และแก้ไขปัญหาได้ถูกจุดที่ประชาชนต้องการถึงจะได้การยอมรับจากชุมชน **ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาคมของประชาชน** พบว่า ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และความคาดหวังของความสำเร็จของแผนในประเด็นของการรับฟังข้อเสนอของชาวบ้านในชุมชนด้วยการจัดระดับความสำคัญของปัญหาต่างๆ และในแต่ละครั้งจะต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชาคมทุกครั้ง และยอมรับฟังข้อเสนอต่างๆ เนื่องจากปัญหาของการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ รวมทั้งแนวทางในการดำเนินงานนั้นควรจะมีการจัดประชุมชี้แจงอย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไปสำหรับแผนพัฒนาฯ ควรจัดทำเป็นรูปเป็นเล่มและ

มอบให้ชุมชน เพื่อได้รับทราบว่ามีแผนชุมชนได้นำเสนอไปนั้นได้รับบรรจุเข้าเป็นแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว และควรเน้นในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแจ้งในเรื่องงบประมาณที่เพียงพอและสอดคล้องกับแต่ละโครงการ และประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณที่ได้จัดสรรลงในแต่ละโครงการ เพื่อความโปร่งใส และยุติธรรม

ประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมในด้านใดบ้าง เพราะอะไร และแนวทางในการดำเนินการควรทำอย่างไร พบว่า ผู้นำชุมชนมีแนวทางในการเน้นเรื่องของการมีส่วนร่วมด้านการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะการเสนอและแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพราะประชาชนในชุมชนเป็นผู้ประสบกับปัญหาและรับรู้ปัญหา ถึงจะสอดคล้องกับความต้องการในการแก้ปัญหาของชุมชน เพราะจะทำให้แผนที่ดีทำขึ้นประสบผลสำเร็จ และเกิดจากความต้องการของประชาชนจริงๆ องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการประชาคมให้เหมาะสมกับปัญหาในชุมชนนั้นๆ และต้องเป็นไปตามกรอบของงบประมาณ และระยะเวลาในการจัดประชาคม เพราะในการจัดแต่ละครั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลมักจัดในเวลากลางซึ่งเป็นเวลาที่ไม่เหมาะสม ยากให้เปลี่ยนเป็นเวลากลางวัน รวมทั้งในการเสนอความคิดเห็นแต่ละครั้งควรเตรียมอุปกรณ์ เช่น กระดาษ ดินสอ ปากกา ไว้ด้วย เนื่องจากมีประชาชนในชุมชนอาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นด้วยการพูด แต่สามารถแสดงความคิดเห็นด้วยการเขียนได้

มาตรการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคม พบว่า ผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในลักษณะเดียวกัน คือ มาตรการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมควรเน้นที่การประชาสัมพันธ์การออกชี้แจง สร้างความเข้าใจกับชุมชนด้วยการอธิบายถึงเป้าหมายของแผนพัฒนาต่างๆ ซึ่งสามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น การ

ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย การสร้างความเข้าใจด้วยการจัดกิจกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของชาวบ้านในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ถึงโครงการที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการดำเนินการ ดำเนินการแล้ว และผลของการดำเนินการว่าเป็นเช่นไรบ้าง เพื่อเป็นการแจ้งข่าวสารและความคืบหน้าในการบริหารจัดการงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือเป็นการแสดงความจริงใจต่อชุมชน ว่ามีการทำงานโปร่งใสอย่างแท้จริง

ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมควรมีลักษณะเช่นใด เพราะอะไร พบว่า ผู้นำชุมชนทั้งสิบชุมชนมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความร่วมมือในการพัฒนาแผนต่างๆ เริ่มตั้งแต่ประชาสัมพันธ์ การนัดหมายเวลา การสร้างความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการประชาคมแผนพัฒนาต่างๆ ว่าประชาชนในชุมชนมีสิทธิในเรื่องของการมีส่วนร่วมอย่างไร และควรเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะขั้นตอนต่างๆ จากชุมชน จากบุคคลหลากหลายอาชีพ เพื่อจะทำให้เข้าถึงการแก้ไขปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงของชุมชน

แนวทางการปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอน คือ ควรส่งเสริมให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่าเดิมควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้นโดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล และต้องพยายามนำกลยุทธ์ต่างๆ มาใช้เพื่อให้ประชาชนออกมาประชุมประชาคมให้มากยิ่งขึ้น และควรให้การส่งเสริมการจัดกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องเพื่อแสวงหาความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและหมู่บ้านนอกจากนี้ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับแผนพัฒนา

ท้องถิ่นในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น และการบริหารงานควรส่งเสริมการพัฒนาในด้านอื่นๆบ้าง เช่น ด้านคุณภาพชีวิตมากกว่าด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุสมาน อาแซ (2553) ได้ศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลปุโยะอำเภอสู่โข-ลกจังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลปุโยะอำเภอสู่โข-ลกจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลปุโยะอำเภอสู่โข-ลกจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า ขั้นตอนกระบวนการประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลปุโยะพบปัญหาคือประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมประชาคมประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์ยังน้อยไม่ทั่วถึงแนวทางการปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนคือควรส่งเสริมให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่าเดิมควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล และควรให้การส่งเสริมการจัดกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อแสวงหาความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและหมู่บ้าน

ความสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการได้รับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล หรือไม่ พบว่า ความสำเร็จของแผนพัฒนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมในทิศทาง

เดียวกันในระดับสูง แสดงว่า เมื่อความสำเร็จของแผนพัฒนาทั้งห้าด้านมีระดับความคิดเห็นที่สูงขึ้น การมีส่วนร่วมในการประชาคมหมู่บ้านก็จะสูงขึ้นด้วย

สรุป

ความสำเร็จของแผนพัฒนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เพิ่มเติมดังนี้

1) ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลใหญ่ ควรมุ่งเน้นให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคม ตลอดจนมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรการนำแผนพัฒนา ที่ควรให้ประชาชนเป็นผู้นำเสนอแผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีความจำเป็นต่อส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของชุมชน และหากไม่ได้รับการบรรจุ ควรมีชี้แจงสร้างความเข้าใจกับประชาชน

3) องค์การบริหารส่วนตำบลใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เรียนรู้และรับรู้ข้อมูลต่างๆ รวมทั้งร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามและร่วมรับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

4) องค์การบริหารส่วนตำบลใหญ่ ควรใช้กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนา แบบมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นช่องทางขยายฐานการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมสำหรับข้าราชการ และประชาชนในพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากผศ.ดร.สักรินทร์ แซ่กุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบ

วิทยานิพนธ์ทุกท่าน และคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำชี้แนะและสนับสนุนให้กำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2540). *การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมพัฒนาชุมชน. (2540). *แนวทางพัฒนาคุณภาพแผนชุมชน*. กรุงเทพฯ.
- ภัณฑิรา รักบำรุง. (2551). *ศึกษากระบวนการประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง อำเภอลี้ จังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ : การปกครองส่วนท้องถิ่น.
- อรุณา อนุกุล. (2552). *กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสระแก้ว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง. (2555). *แผนพัฒนาสามปี ประจำปี พ.ศ. 2555 – 2557*. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง : ร้อยเอ็ด.
- อุสมาน อาแซ. (2553). *กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลปุโยะ อำเภอสู่โขง จังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. (1977). *Rural Development Participation*. Ithaca : Cornell University.